

XXXIV. évfolyam. Budapest, 1935. december hó. 10. szám.

KIR. KÖZJEGYZŐK
KÖZLÖNYE

FOLYÓIRAT A PERENKIVÜLI TÖRVÉNYKEZÉS
ÉS A KÖZJEGYZŐI GYAKORLAT SZÁMÁRA.

KIADJA
A MAGYARORSZÁGI KIR. KÖZJEGYZŐK ORSZÁGOS EGYESÜLETE.

Megjelenik havonként egyszer,
(július és augusztus hónapok kivételével)

Főszerkesztő:
FEKETE LÁSZLÓ DR.
budapesti kir. közjegyző.
Felelős szerkesztő és kiadó:
SZEMERJAY-PETRÁN TIBOR DR.
budapesti kir. közjegyző.

HELD JÁNOS KÖNYVNYOMDA
BPEST, II., MECSET UTCA 9.
TELEFON: 58-9-95.

KIR. KÖZJEGYZŐK KÖZLÖNYE

Folyóirat a perenkívüli törvénykezés és a közjegyzői gyakorlat számára

Főszerkesztő: FEKETE LÁSZLÓ Dr. budapesti kir. közjegyző.
Felelős szerkesztő és kiadó: SZEMERJAY-PETRÁN TIBOR Dr. budapesti kir. közjegyző.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, XIV., Thököly-út 95. Telefon: 97-0-69

A Magyarországi Királyi Közjegyzők Országos Egyletének postatakarékpénztári csekkszámhája : 41.951.

A redintegrációról.

Irta: *dr. sándorfalvi Pap István*
ny. kuriai tanácselnök.

Tudvalevő, hogy ez a kifejezés örökösödési jogunknak az ági örökösödési jogra vonatkozó részében szerepel s azt jelenti, hogy az ági örökösödés esetében pótolni kell a szerzeményből azt az értéket, ami az ú. n. ági vagyontól *hiányzik*.

Már szólottam erről a kérdéstről a Magyar Jogászegyletben, midőn a M. J. T. javaslatának megvitatása alkalmával felszólaltam, amely felszólalásom a Jogtudományi Közlöny 1931. 31. sz. és 1932. 2. számában megjelent és foglalkoztam a kérdéssel a Jogállam 1934. 3. számában megjelent cikkemben, ilyen cím alatt: A végrendelettel elhagyott vagy az elajándékozott ági vagyontárgy értékét kell-e pótolni a szerzeményből?

Ha most újra ezt a kérdést hozom ide s ismétlésekbe is — akarva, nem akarva — beleszem, szolgáljon mentségül az a körülmény, hogy ezzel kedves adósságomat kívánom törleszteni, mert a Királyi Közjegyzők Közlönyének igen tisztelt Szerkesztője már egy évvel ezelőtt azt a megtisztelő felszólítást intézte hozzám, hogy erről a tárgyról írjak a Közlönybe; de maga a kérdés is olyan, hogy megérdemli a vele való foglalkozást, mert az ági öröklési rendszernek egyik legjelentősebb alkateleme.

Előrebocsátom, hogy híve vagyok az ági öröklési rendszernek, amelyet a magyar öröklési jog nemzeti alapon fejlődött különleges

dr. sándorfalvi Pap István: A redintegrációról.

Az országos egyesület közgyűlése.

Közlemények.

Kitüntetés.

A kamarák közleményei.

A gyámhatósági fék.

A jogutódlás bejegyzése a cégjegyzékbe.

A jegyzői magánmunkálatok galériája.

Kir. Közjegyzőhelyettesek országos egyesülete közleménye.

Felhívás.

A Kir. Közjegyzők és Közjegyzőjelöltek Nyugdíjintézete.

Rendeletok.

Jogi- és illetékügyi irodalmi szemle.

Jogállam.

Magyar Jogi Szemle.

Polgári Jog.

Notariatszeitung.

Az Ügyvéd.

Magyar Törvénykezés.

Notariatszeitung.

Illetékügyi Közlöny.

Joggyakorlat.

Magánjog.

Szerkesztői üzenetek.

értékének tekintek és magánjogi kodexünkben fenntartandónak vélek. A Jogtudományi Közönyben megjelent fentebb említett cikemben részletesebben felsoroltam az idevonatkozó okokat s elmondtam azt is, hogy az O. B. É. óta lefolyt időben a Kuria gyakorlata miként enyhítette az ági öröklési rendszer túlzásait, hátrányait; — ezek legnagyobb része éppen a redintegráció körébe esik.

Nem vagyok ellenben híve annak a felfogásnak, amely azt vallja, hogy ami ági vagyon, abból egy szemernyi el nem veszhet, mindent pótolni kell a szerzeményből.

Az ági öröklés rendjét az O. B. É. 10—12. §-ai tartalmazzák; az egésznek a lényege a 10. §-ban van, amely így szól:

„Leszármazók hiányában az apa és anya hivatvák öröklésre, mindenik azon érték erejéig, mely tőlük vagy águktól akár végrendelet folytán, akár anélkül az örökhagyóra hárult; az apai ágról származott vagyon az apára, az anyai ágról eredt vagyon pedig az anyára szállván vissza. Ha a hagyatékából azon vagyon, mely az örökhagyóra az apai és anyai ágról szállott, ki nem kerülne: az apa és anya a hagyatékban azon érték arányában osztoznak, amely tőlük vagy águktól az örökhagyóra származott. Ellenben, ha a hagyaték túlhaladná azon értéket, amely az örökhagyóra az apai és anyai ágról került: ezen szerzemény a hitvestársra száll, ennek nem léteben pedig az apa és anya közt két egyenlő részre oszlik.“

Eszerint tehát ami a szülőkről vagy águkról hárult az örökhagyóra, az reájuk száll vissza. Ez az a vagyon, amelyet *ági vagyonnak* nevezünk. Ami pedig az örökhagyó hagyatékában ezen felül van, az a *szerzemény*, amit a hitvestárs örököl; ha nincs hitvestárs, az apa és anya egyenlő arányban örökli.

Ugyancsak a 10. §-ból folyik az a jogszabály is, hogy azt ami az ági vagyonból az örökhagyó halála idején nincs meg, *pótolni* kell a szerzeményből; mert csak az a szerzemény, ami az ágról hárult vagyont túlhaladja.

Mindezekről természetesen csak akkor lehet szó, ha nincs végrendelet, mert az O. B. É. 7. §-a szerint a végrendelezési jog — ha kötelesrészre jogosult nincs — minden öröklött és szerzett vagyonra kiterjed.

Ha az örökhagyó egész vagyonáról rendelkezik végrendeletében, úgy ági öröklés esete nem áll be; akkor nincs különbség ági és szerzeményi vagyon közt; nem lehet szó ági vagyon hiányáról, annak pótlásáról. Ezek a kérdések csak akkor merülnek

fel, ha az örökhagyó végrendeletet nem tett, vagy ha a végrendelet a vagyonnak csak egy részére vonatkozik.

Ilyen esetben az első felmerülő kérdés, hogy kell-e pótolni a *megsemmisült* ági vagyontárgy értékét. Az árvíz elsodorta az ági föld felét, a földrengés összerombolta az ági házat, a háborúban elvesztek a drágaságok stb., szóval a vis major megsemmisítette az ági vagyontárgyat. Most már az ágiság szélsőséges védői is azt mondják: a megsemmisült ági vagyontárgy értékét nem kell pótolni.

Ilyen megítélés alá esik az a vagyontárgy is, amely ugyan nem semmisült meg állagában, de megsemmisült a tulajdonosra nézve, tehát az örökhagyó vagyonából ellenérték nélkül kiesett, pl. a megszálló katonaság elvette és elvitte az ági négylovas fogatot, a tolvaj ellopta a nagyapáról maradt aranyórát stb.

Tehát ismétlem, hogy az elpusztult, elvont vagy egyébként veszendőbe ment ági vagyon értékét nem kell pótolni. Ebben nincs is vita. A M. T. J. 1806. §. is helyesen ezen az állásponton van.

Itt kell megemlíteni az *elhasználás* esetéről. Az *elhasználható* dolgok értékét pótolni kell. Ha az örökhagyó a reá szállott gabonát elfogyasztotta, annak értéke hiányzó ági érték. Ellenben, ha az *el nem használható* dolgok használás következtében semmivé válnak, a gazdasági eszköz — ásó, kapa — elkopik, végre szemétre kerül, az asztalnemű tönkre megy, ennek értékét nem kell pótolni.

Ha az örökhagyó az ági földet, házat, lovat, bármely ági vagyontárgyát *eladta*, annak vételárát, mint ági értéket pótolni kell; ha pedig valamit elcserélt, a cserébe kapott vagyontárgy lesz ági.

Most következnek arról szólni, hogy az eltékozolt, elajándékozott vagyontárgyat kell-e pótolni. Előbb azonban a végrendelettel elhagyott vagyontárgyról szólok, mert ennek megoldásából könnyebben jutunk a másik két kérdés megoldásához.

A végrendelezés rendszerint azt jelenti, hogy a hagyatékban az öröklés nem a törvényes örökösödés rendje szerint áll be, hanem attól eltérően. A végrendelet tehát rendszerint, legtöbb esetben elvonja a hagyatékot vagy annak egyik-másik részét vagy darabját a törvényes örököstől.

Ha az örökhagyónak csak szerzeményi vagyona van, amelyet végrendelet hiányában hitvestársra örökölne és ha az örökhagyó

vagyonát végrendelettel másnak hagyja, ezzel azt házatársától, a törvényes örököstől elvonta. Ha pedig csak egyik-másik vagyontárgyat hagy másnak, pl. egy földet, egy házat, úgy ezt vonta el házatársától.

Ha az örökhagyónak csak ági vagyona van s azt végrendelettel idegennek hagyja, ezzel azt elvonta a törvényes örököstől, az ági örököstől — mondjuk, hogy az ági örökös az unokatestvér. Ha pedig csak egyik-másik vagyontárgyat hagy idegennek, pl. egy földet, egy házat, úgy ezt vonta el az unokatestvértől, aki így csak azt örökli ami azonkívül marad az ági vagyomból. Itt a pótlás kérdése fel sem merülhet, mert nincs miből pótolni, nincs szerzemény.

Most vegyük azt az esetet, hogy az örökhagyónak szerzeményi vagyona is van. Az örökhagyó végrendeletet tesz s egész ági vagyonát az egyháznak hagyja; — vagy ági vagyonából csak egyik-másik vagyontárgyát, földjét, házat hagyja idegennek. Ezzel a végintézkedéssel az örökhagyó az első esetben az egész ági vagyonát, a második esetben az elhagyott vagyontárgyat elvonta az unokatestvértől (az ági örököstől).

Az örökhagyó szándéka, akarata itt is ugyanaz, mint az előbbi esetben, ahol csak ági vagyon van, — vagyis az, hogy ne az unokatestvér jusson a vagyonhoz, illetve annak egy részéhez. Én nem tudok ebben az utóbbi esetben, amelyben szerzemény is van, olyan adatokat találni, amelyekből meg lehetne állapítani, hogy az örökhagyó csak magát a vagyont természetben akarta elvonni az unokatestvértől, de nem akarta elvonni annak értékét. Ha ezt akarta volna, úgy ezt ki kellett volna fejeznie, mert az a körülmény, hogy szerzeményi vagyon is van, ezt az akaratot egymagában nem jelenti; nem jelenti pedig azért, — s ezzel egyes esetek felsorolása után az elvi alaphoz érkeztünk — mert az O. B. É. rendelkezéseinek helyes értelme s a dolog természete szerint csak azt kell pótolni a szerzeményből az ági örökös részére, ami az ági vagyomból a *hagyatékban nincs meg*; már pedig az, amiről az örökhagyó végrendeletkezett, a hagyatékban benne van, — hiszen arra szól a végrendelet — azt nem lehet hiányzóknak tekinteni.

Az O. B. É. 10. §-a azt mondja: „ha a *hagyaték*ből azon vagyon, mely az örökhagyóra az apai és anyai ágról szállott, ki nem kerülne“, „ha a *hagyaték* túlhaladná azon értéket, amely az örökhagyóra az apai és anyai ágról került“; tehát a *hagyatékban* kell számba venni, hogy meg van-e az ági vagyon s úgy állapít-

hatjuk meg, hogy van-e szerzemény. De a dolog természetéből is folyik, hogy ági és szerzeményi öröklésről csak akkor beszélhetünk, amikor az örökség megnyílt, amikor a vagyon *hagyatékká* válik s így csak ebben a stádiumban van és lehet helye annak, hogy az ági vagyont, az ági vagyomból való hiányokat megállapíthassuk. Már ebből magából következik, hogy ami az ági vagyomból a hagyatékban megvan (értsd: megvan természetben úgy, ahogy az a közös törzsről az örökhagyóra hárult), annak a hiányáról (ami megvan), nem lehet beszélni, tehát annak a pótlásáról sem. Az már aztán más kérdés, hogy arról az ági vagyonról vagy ági vagyontárgyról akként rendelkezik a végrendelet, hogy nem az ági örökösnek, hanem másnak juttatja, akár a szerzeményi örökösnek, akár más valakinek. Ez csak azt jelenti, hogy azt nem az ági örökös kapja; de nem jelentheti azt, hogy értékét pótolni kell a szerzeményből s azt az ági örökösnek juttatni, mert nem lévén hiány, nincs mit pótolni. Gondoljunk arra is, hogy ha a végrendeletet megtámadják és érvénytelennek nyilvánítják, akkor az lesz a helyzet, hogy beáll a törvényes örökösödés, az ági örökös megkapja a végrendelettel másnak hagyott vagyontárgyat vagy ági vagyont, akkor tehát az ági örökös álláspontja szerint sincs hiány. Már pedig, hogy hiányzik-e valami a hagyatékban az ági vagyomból, az nem attól függ, hogy van-e végrendelet, vagy nincs.

Ez a kérdés nézetem szerint olyan világos, egyszerű és hozzáférhetetlen, hogy valóban nem kell egyébre hivatkozni, mint arra, amit fentebb mondtam: csak akkor lehet pótlásról beszélni, ha hiány van a hagyatékban, már pedig amiről a végrendelet szól, az meg van a hagyatékban.

Hogy mégis korábban voltak esetek, amelyekben a Kuria a végrendelettel elhagyott ági vagyontárgy értékének pótlását elrendelte, — az onnan van, hogy mint minden a világon, az ági örökösödési birói gyakorlat is lassan fejlődött ki, fokozatosan ahogyan a felmerülő esetek magukkal hozták a bíróság elé a különböző kérdéseket és azt sem szabad elfelejteni, hogy az élet felfogása, tehát a bíróság felfogása, életnézete is az ősiség helyébe lépő ágiság kezdeti idejében még közelebb állott az ősiség gondolatához s még megszorítottabban értelmezte a végrendeleti szabadságot. Ez helyes is volt mint átmenet az új örökösödési rendbe. Elöl említett cikkemben a fejlődés fokozataira is rámutattam.

Talán nem lesz érdektelen, ha példával világítom meg a kérdést.

Az örökhagyónak 10 hold ági és 10 hold szerzeményi földje van egymás mellett, összefüggően; végrendeletében egész vagyonát felerészből feleségének, felerészből barátjának hagyja. Az ági örökösnek nincs keresnivalója, mert az örökhagyó egész vagyonáról végrendeletkezett. De az özvegy és az ági örökös keresete folytán a barát részére tett végrendeleti intézkedés a végrend. törv. 9. §-a alapján megdőlt (az egyik tanu a végrendeleti örökös sógora volt). Ebben a helyzetben a *Kuria álláspontja* szerint az öröklés így alakul: az örökhagyó a vagyon feléről végrendeletkezett a feleség javára, tehát az ági föld feléről is, így az ági 10 holdból 5 hold a feleség, 5 hold pedig — mivel az arra vonatkozó végrendeleti intézkedés érvénytelen — az ági örökösöt illeti; a szerzeményi földből 5 hold a végrendelet alapján a feleséget, a másik 5 hold pedig törvény alapján, mert arra vonatkozóan a végrendelet érvénytelen, szintén a feleséget illeti.

A *másik felfogás* szerint, amelynek értelmében a végrendelettel elhagyott vagyontárgy értékét pótolni kell, az öröklés így alakulna: a félvagyon a feleség kapja végrendelet alapján, ebben van 5 hold ági föld, ennek értékét pótolni kell az ági örökös részére; a másik 5 holdat (amelyik a barátnak jutott volna) természetben kapja az ági örökös. Tehát az özvegy kapja a vagyon felét, 5 hold szerzeményi és 5 hold ági földet a végrendelet alapján, a másik feléből, amelyre a barát végrendelete érvénytelen, törvény alapján kapja az 5 hold szerzeményt, de megfizeti a neki hagyott 5 hold ági föld értékét az ági örökös részére; így az ági örökös kap: 5 hold ági földet természetben és 5 hold földnek az értékét, vagyis megkapja a fél vagyon. Ezek szerint az özvegy a végrendelet megtámadásával ott van, ahol a nélkül is lenne, az ági örökös ellenben megkapja a fél vagyon.

De alakulhat még furcsábban is a helyzet.

Ha a barát javára szóló végrendeleti intézkedést csak az özvegy támadja meg, akkor a barátnak hagyott 5 hold szerzeményi földre törvényes örökös lesz. Igen ám, de ezt elviszi az ági örökös, mondván, hogy az örökhagyó az egész ági vagyonról végrendeletkezett, ezt pótolni kell az ő javára, ha van miből; most mint a barát részére szóló végrendeleti intézkedés megdőlt, van 5 hold szerzeményi hagyaték, ennek értéke tehát őt illeti. Az eredmény tehát az, hogy a végrendeletben megnyugvó ági örökös, a végrendeletet megtámadó özvegy által kiperelt hagyatékra elviszi pénzben.

Ha csak az ági örökös támadja meg a barát részére szóló végrendeleti intézkedést, úgy megkapja az 5 hold ági földet, a barát pedig örökli az 5 hold szerzeményi földet; vagy talán az ági örökös ekkor is követelheti az özvegytől a másik 5 hold értékét? mert hogy miért nem támadta meg ő is a végrendeletet, vagy talán azon az alapon, hogy az özvegnél megvan erre a fedezet az 5 hold szerzeményben, melyet a végrendelet alapján kap, mert az özvegy azt végrendelet nélkül is örökölte volna, tehát úgy kell tekinteni, hogy erre nincs is végrendelet, mert felesleges volt.

Ha az ági örökös a végrendeletet csak az özvegy ellen támadná meg, (a barát ellen nem, mert ez neki is jóbarátja) úgy az özvegytől megkapja az 5 hold ági földet. Vajjon megtámadhatja-e a szerzeményi 5 holdra vonatkozó rendelkezést is? Közönséges gondolkodás szerint nem, mert arra őt törvényes örökösödési jog nem illeti. De attól tartok, hogy a másik nézet szerint megtámadhatja, mert jussa van neki arra, hogy a hagyatékban szerzeményi vagyon legyen, amelyről nincs végrendelet, hogy ekként megkaphassa a másik 5 holdra (a barátnak hagyott 5 holdra) a pótlást, így az özvegynek semmi sem maradna.

De unos-untalan lehetne példákat felsorolni, amelyekben a másik felfogás alapján olyan igazságtalan, hogy ne mondjam lehetetlen eredmény állana elő, amitől bizonyára az a felfogás is visszariadna.

Útalok egyébiránt az említett cikkeimben felsorolt példákra és felkérem a figyelmet azokra a példákra, amelyeket dr. Alföldy Dezső és dr. Teller Miksa a *Jogtudományi Közlöny* könyvtárának 17. számában közölt cikkeikben felhoznak (30—32. és 71—76. l.). Ezek mind alkalmasak arra, hogy megerősítsék annak az álláspontnak a helyességét, hogy a végrendelettel elhagyott ági vagyon vagy vagyontárgy értékét nem kell pótolni. De hivatkozom az említett cikkekre azért is, mert az azokban foglalt jogi fejtegetések is hathatós indokai ennek a tételnek és világos bizonyítása az ellenkező nézet tarthatatlanságának.

Ezen felül Teller M. cikke igen érdekes adatokat tartalmaz a kérdés múltjából, kiváló jogászok (Vavrik Béla, Szászy-Schwarz, Imling) véleményét, amely vélemények a redintegráció igazságtalan eseteit (elpusztult, eltékozott, elajándékozott vagyontárgy értékének pótlását) támadják. Abban az időben még az elpusztult ági vagyontárgy értékének pótlása volt a szabály; 1886-ból való kuriai ítélet (2407. sz.) mondta ki, hogy az elemi csapás által okozott kár

egyedül az ági vagyont terheli — és Kern ezt a döntést helytelenítette. Ma már talán senki sem helyteleníti, hanem természetesnek tartja. Természetes is, mert következik a dolog természetéből, a casus nocet domino elvén alapul (dominus alatt itt a vagyont kell érteni, az örökhagyó vagyonában kétféle vagyonelem, két dominus van, az ági és szerzeményi vagyon) és nem áll ellentétben az O. B. É. 10. §-ával.

Itt kívánom megemlíteni, hogy Ludvig Rezső kedves barátom, az én kedves volt tanácsom kiváló tagja a Jogállam 1934: 5—6. füzetében „Ági vagyon pótlása“ címen megjelent cikkében azt mondja, hogy „az ági öröklés tárgya nem az ági vagyontárgy, hanem a háruilt érték“ — „a meglevő ági vagyontárgy természetben való kiadása az ági öröklésnek nem alapszabálya, csak részletkérdése, a megtérítésnek legegyszerűbb módja“ — és mivel az érték a fődolog, az érték az öröklés tárgya, az ági értékből semmi el nem vesztet, ha van miből pótolni; tehát a megsemmisülés esetét kivéve, mindig pótolni kell.

Ez egészen új gondolat, de azt hiszem elsősorban az ági-örökös tiltakozna ellene leghevesebben, hogy a családi birtokot elvigye az idegen s neki csak a megváltási érték jusson. Ha megvan az ági birtok, azt öröklő az ági örökös; megtérítésről nem lehet beszélni. Ez, mióta az ági örökösödési rendszer van, mindig így volt; az ellenkezőről szó sem esett, sőt az ági örökösök a perekben azt vitatták s vitatják ma is, hogy az ági vagyontárgy eladása esetében a vételáron vett másik vagyontárgy is ági és azt követelik természetben. Igaz, hogy az O. B. É. 10. § értékről (értékről is) szól, de ha a § értelmét keressük, meg kell látni, hogy az érték kifejezés a mérték megállapítására vonatkozik, annak a mértéknek megállapítására, amely megmutatja, hogy a hagyatékban mi az apai, mi az anyai ági vagyon, hogy milyen arányban osztozik a két ág, ha a hagyatékból nem kerül ki az apai és anyai ágról szállott vagyon és hogy mikor van és mi a szerzemény. A 10. § azonban *vagyonról* is szól: „az apai ágról származott *vagyon* az apára, az anyai ágról eredt *vagyon* pedig az anyára szállván vissza“ — „ha a hagyatékból azon *vagyon*, mely az örökhagyóra . . . szállott“. De ha a szöveg csak mérték szót használna s nem szólna vagyonról, akkor is az volna a szabály, ami ma, hogy ami ágról eredt vagyontárgy megvan a hagyatékban, azt az ági örökös természetben öröklő; mert az öröklés tárgya minden öröklésnél, tehát az ági-öröklésnél is maga a *vagyon*, a *hagyaték*, nem pedig az elvont

fogalom, az érték. Az érték az ági öröklésnél csak kiegészítő, csak akkor lép előtérbe, ha a vagyontárgy nincs meg a hagyatékban. Tehát éppen megfordítva áll a tétel: az ági öröklés tárgya az ági-vagyon s ha az hiányzik, akkor annak értéke.

Ez az értékről szóló fejtegetés sem ronthatja tehát le azt az álláspontot, hogy a végrendelettel elhagyott vagyontárgy értékét nem kell pótolni a szerzeményből.

Ha már meggyőződünk arról, hogy ez az álláspont helyes, úgy kevés szóval megoldhatjuk az *elajándékozott* ági vagyontárgyra vonatkozó kérdést is, röviden azzal, hogy az ajándékozás az örökösödési jog terén rendszerint ugyanolyan megítélés alá esik, mint a végrendeletkezés — és hogy az ajándékozás tényével az örökhagyó éppen úgy elvonja az elajándékozott vagyont az ági öröklés alól, mint a végrendelettel, éppen úgy kizárja tehát abból az ági örökösöt.

Ami végül az *eltékozott* ági vagyont illeti, helyesen mondja Alföldy (id. cikkében 31. lap), hogy a tékozlás: „a megsemmisülés és az ajándékozás között álló ténynek fogható fel“. Ha valaki eltékozolja vagyonát, vagy elpazarol abból valamit, az reá nézve *megsemmisült*. Aki a nagyapjától háruilt drága festményét szétvagdossa, nagyanyai drága karperecét a tengerbe dobja, az maga *semmisíti meg* azokat; ezekben a tényekben is vannak pazarlási monumentumok. Aki túlhajtott módon ajándékoz, erején felül valógatás nélkül, az egyben tékozol is.

Az örökhagyó a tékozlás tényével is *elvonja* vagyonát az örökösöktől; ebben is megtaláljuk a kirekesztés akaratának jelenségeit.

Nemcsak a méltányosságból, hanem a jogból folyik az a következtetés, hogy az eltékozott ági vagyon értékét nem kell megtéríteni a szerzeményből.

Mint látjuk, ami az ági vagyonból az örökhagyó életében ellenérték nélkül kiesik, annak értékét nem kell pótolni és nem kell pótolni a végrendelettel elhagyott ági vagyont sem, mert az nem hiányzik az ági vagyonból.

Ezek, amiket elmondtam, a Kuria gyakorlatán alapulnak, a Kuria álláspontját foglalják magukban a felsorolt kérdésekben.

Mellőztem a vonatkozó kuriai határozatok idézését, hogy ne terheljem ezzel a olvasót. Ha azonban bárki érdeklődne valamely vonatkozó kuriai határozat iránt, készséggel állok rendelkezésre; esetleg egyszer, alkalomadtán az igen tisztelt Szerkesztő Úr engedélyével pótlásképpen összeállítom a Közlöny részére a vonatkozó határozatokat.

Az országos egyesület közgyűlése.

A Magyarországi Kir. Közjegyzők Országos Egylete évi rendes közgyűlését december hó 10. napján tartotta meg Budapesten, a kir. közjegyzői kamara helyiségében. *Hanny Tódor* dr. elnöki megnyitójában a kar általános helyzetéről s e részben a jövő fontos és sürgős feladatairól festett találó színekkel hűséges képet, *Hirkó Boldizsár* dr. pedig lendületes titkári jelentésében az elmúlt év közjegyzői vonatkozású eseményeiről számolt be könnyen áttekinthető és rendszeres csoportosításban.

A közgyűlésen az azt vezető *Hanny Tódor* elnökön kívül megjelentek a tisztikar tagjai: *Szécsi Ferenc* dr. alelnök, *Kaprinay Endre* dr. főtitkár, *O. Rónay Tibor* dr. pénztáros és *Hirkó Boldizsár* dr. másodtitkár, továbbá a közjegyzők közül: *Angyal Béla* dr. pécsi kamarai elnök, *Balassa Lajos* dr., *Barcs Ernő* dr., *Bathó Kálmán* dr., *Belcsák Sándor* dr., *Benkő Lajos* dr., *Berzsenyi László* dr., *vitéz Bodroghy Ferenc* dr., *Bognár József* dr., *Csiky Ödön* dr., *Büki-Elbel Tibor* dr., *Fabinyi Leó* dr., *Fekete László* dr., *vitéz Haviár Gyula* dr., *Hedry Aladár* dr., *Horváth Kamilló* dr., *Hulin Gábor* dr., *Joannovits Jenő* dr., *Kovács Dénes* dr., *Lénárt Dezső* dr., *Magyari Ferenc* dr., *Markó István* dr., *Meixner László* dr., *Mike Lajos* dr., *Onódy Gábor* dr., *Paár Lajos* dr., *Pekker Emil* dr., *Puskás Béla* dr., *Richter Richárd* dr., *Szemerjay-Petrán Tibor* dr., *Varga Benjámín* dr., *Zakariás János* dr., a helyettesek közül pedig: *Antalffy Zsiros Aladár* dr. a helyettesek egyesületének elnöke, *Balogh János* dr., *Hirmann Gyula* dr., *Kőszegi Antal* dr., *Magyari Kossa Zoltán* dr., ifj. *Paár Lajos* dr., *Susich Ervin* dr., *Sziráky László* dr.

Hanny Tódor dr. a közgyűlés megnyitása után tartott elnöki megnyitó beszéde rendjén reámutatott arra, hogy a magyar közjegyzői hatáskör már az intézmény funkcionálásának első évtizedében is annyira szűknek bizonyult, hogy a törvényhozás szükségesnek találta a közjegyzők tulnyomó többségének megélhetését a hagyatéki ügyek közjegyzői hatáskörbe való utalásával biztosítani. Az intézmény hivatásszerű kifejtése érdekében azonban azóta mi sem történt. A közhitelességi ügykör kiterjesztése és a preventív jogvédelem intenzívebb szolgálata tekintetében nem csak előre haladást nem, hanem visszaesést kell konstatálni, amennyiben ez irányban más foglalkozási ágakat ruháztak fel a közjegyzőkkel

konkurráló hatáskörrel. Ezt a magába véve sem örvendetes helyzetet súlyosbította a világháború s az azt követő forradalmi mozgalmak után bekövetkezett nagymérvű jogbizonytalanság. Kezdődött ez a jogügyleteknek gazdasági lehetetlenülés címén történt érvénytelenítésével, fokozódott az egymást gyorsan követő és egymással gyakran ellentétben álló rendeletekkel létrehozott új jogszabályok által és tetőpontjára hágott a pénztartozásoknak teljesen értéktelen pénzzel való kiegyenlíthetőségével.

Az átértékelési törvény későn jött és annak az a rendelkezése, hogy jelzálogjog még abban az esetben sem volt átértékelhető, ha maga a követelés amely a jelzálogjog biztosítására szolgált, átértékelés alá esett, elvonta a követelés elől a kielégítési alapot. Mindez teljesen felborította a magánjognak eddig a köztudatban élt szabályait és megingatta a jogkereső közönségben a szerződések érvényességébe és a szerződésből eredő jogok érvényesíthetőségébe vetett hitet. Az a sajnálatos körülmény, hogy az utolsó 15 évben mindig az járt jól, aki késedelmesen, vagy egyáltalában nem tett eleget fizetési kötelezettségének, káros befolyással volt az adósok mentalitására és a messzemenő adósvédelmi rendeletek következtében a hitelező még ma is úgyszólván tehetetlenül áll adósával szemben.

A kizárólagos közjegyzői hatáskörbe utalt házassági szerződések az aránytalanul magas illeték miatt alig fordulnak már elő. A minden társadalmi osztályban érezhető pénztelenség a feleket vagyoni viszonyaiknak rendezésére szükséges jogügyletektől is visszatartja úgy, hogy a jelenlegi közjegyzői ügyködés, különösen vidéken, kisjelentőségű egyoldalú okiratokra, aláíráshitelesítésekre, ingyenes különélési tanusítványokra és kis értékű váltók óvatolására zsugorodott össze. Fölötte aktuális, sőt égetően szükséges tehát a teljesen elavult közjegyzői rendtartás reformja annál is inkább, mert a fennállása óta eltelt 60 év alatt a viszonyok lényegesen megváltoztak. A technika újabb vívmányai, új találmányok, az üzemek racionalizálása, a kereskedelmi könyvek helyébe lépett kartotékrendszer, a gazdasági élet állandó változása, igen sok oly új jelenséget hoztak felszínre, amelyek a közjegyzői rendtartás kereteibe a legtöbb esetben csak erőszakosan illeszthetők be. Az elavult rendtartási rendelkezéseknek ujakkal való pótlása s különösen pedig a közjegyzői szervezet újabb szabályozása és a hatáskör kibővítése volnának az új rendtartásnak feladatai. Ezuton örömmel közölte az elnök a közgyűléssel, hogy a rendtartás reformjának előkészítési munkálatai az erre vonatkozólag miniszteriális megbízást nyert

Lázár Ferenc dr. vezetése alatt folyamatban vannak s így minden biztosíték meg van arra nézve, hogy a tervezet tartalmazni fogja mindazokat a rendelkezéseket, amelyeket az intézmény modernné fejlesztése, a jogbiztonság fokozása s a kar gazdasági megerősödése szempontjából általánosságban szükségesnek tartanak. A modern élet követelményeihez alkalmazkodó új rendtartás mellett a kar tagjainak lesz kötelessége a közjegyzői intézményt a legszélesebb körökben kedvelté és népszerűvé tenni s ezzel az intézmény felvirágzásának alapjait megvetni.

Az élénk tetszéssel fogadott elnöki megnyitó után *Kaprinay* Endre dr. főtitkár jelentette be, hogy betegsége miatt a titkári jelentést a központi bizottság elé *Hirkó Boldizsár* dr. terjesztette s ő készítette is azt el. Ezt a jelentést fogadta el és rendelte a közgyűlés elé terjesztetni a központi bizottság s így a közgyűlésen is ez a jelentés fog az egyesület hivatalos évi jelentéseként szerepelni.

A bejelentés után *Hirkó Boldizsár* dr. terjesztette elő az évi elentést, amelyet a következő hangulatos szavakkal vezetett be:

„Azt hiszem, hogy az egyleti titkár a modern idők lantosa, a Tinódi Lantos Sebestyénnek késői utóda és mint hajdan, úgy ma is az a teendője, hogy a múlt emlékeit csokorba kösse és úgy nyújtsa át a jelennek a jövő biztató tanulságául. Igaz, hogy csengő rimekben éneket nem mond, hanem prózai megállapításokra törekszik és ezzel új műfajt honosít meg, a történetírásnak azt a subjektív változatát, hol az események középpontjába az író mindig önmagát helyezi. Éppen ezért úgy vélem, hogy ha az elmúlt év történetét megírni már feladatommá tétetett, akkor elsősorban is meg kell állapítanom azt a fix pontot, amely körül az egyesület élete mozog. Ez a fix pont az egyesület eszmei célja és az eszme a közjegyzői intézmény erkölcsi és anyagi fejlesztése. E körül az eszme körül folyó harcok, elért sikerek és elszenvedett csalódások ezek a részekre bontott elemei az életnek és ezek az elemei az elmúlt időnek.“

Megemlékezik azután a jelentés a 6800/1935. I. M. számú rendeletről, amellyel kapcsolatban megállapítja, hogy *Lázár Andor* dr. igazságügyminiszter a Kir. Közjegyzők Közlönye múlt évi jubileumi számában közzétett programját óhajtotta egy lépéssel előre vinni. E program szerint „gondolkozni kell azon, miként lehetne a kenyeret szaporítani, az osztozók számát csökkenteni s a küzdelmet nehezítő terheket könnyíteni“. Méltatja a jelentés gazdasági hatásaiban az új rendeletet, amely egyrészt messzemenő szociálpolitikai elgondolás produktuma, mert a terheket a teherviselés

képességéhez arányosítja, másrészt pedig igen jelentős lépés a felé az út felé, amelyre a kar már régen törekszik, hogy egyrészt a közjegyzői kar, másrészt pedig a hagyatéki bíróság között a surlódási felületek kiküszöböltessenek. Elismeréssel nyilatkozik ezután a jelentés „a kart képviselő prominens vezetőkről, akiknek bölcs és kitartó közreműködése nélkül ez a rendelet nem így, vagy egyáltalán nem jelenhetett volna meg. Így elsősorban elismerés és hála illeti meg lemondott volt elnökünket, *Lázár Ferenc* dr. kir. közjegyzőt és *Galánffy János* dr. kir. közjegyzőt és segítő-társaikat *Barcs Ernő* dr., *Fekete László* dr., *Holitscher Szigfrid* dr., *Körössy Bertalan* dr., *Szemerjay-Petrán Tibor* dr. kir. közjegyzőket, végül *Antalfy Zsirus Aladár* dr. kir. közjegyzőhelyettest, kik határozó segítséget nyújtottak az elért eredmények kivívásában.“

A nyugdíjintézeti bérház építkezésének szerencsés befejezését s a bérház üzembehelyezését említi fel ezután a jelentés, majd arra hivatkozik, hogy a közjegyzői intézmény anyagi fejlődéséről az egyes közjegyzői kamarák közgyűlései és titkári jelentései adnak hű képet, amelyeket az egyesület hivatalos közlönye mindenkor részletesen ismertetett. A titkári jelentés különösen kiemelendőnek tartja *Barcs Ernő* dr., a budapesti kamara titkárának gondos alaposítással és szakszerűséggel elkészített jelentését, amelyben megállapította, hogy az utolsó normálisnak nevezhető békeév ügyforgalmának mintegy 60 %-át vesztette el a budapesti kamara s a megmaradt 40 %-on az akkor 45 közjegyző helyett ma 75 osztozik. Ha a jelentés szerint e mellett még azt is figyelembe vesszük, hogy az előző statisztikai összeállításban még oly ügyletek is benn foglaltatnak (értve ez alatt a 40 %-ra vonatkozó összeállítást), amelyek az 1930: XXIV. t. c. produktumaként csak kiadást és költséget jelentenek és feltételezve, hogy ennek a jelentésnek adatai nagyjában az egész ország ügyforgalmát tükrözik vissza, „úgy plasztikus képet nyerünk arról a heroikus küzdelemtől, amelyet az egész királyi közjegyzői kar már évek óta nagy lélekkel és egy jobb jövőbe vetett hittel folytat a gazdasági világháború pusztító rohamai ellen“.

Foglalkozik a jelentés folytatólag a debreceni kamara évi jelentésével, amelyből azt a reménységet találja indokoltnak, hogy az ország a gazdasági válság hullámvölgyéből már emelkedőben van. A közjegyzői kart azonban a jelentés szerint „nemcsak a materiális kérdések érdeklik, mert ennél mindig emelkedettebb szellem vezette, hanem érdeklik azok a szellemi irányok és nor-

mák, amelyek a törvényalkotások eszmei tartalmát adják és amelyek nemzedékek útját és az összesség sorsát évtizedekre előre megszabják. Nem képzelhető el a jelentés szerint olyan modern szellemi áramlat, amelynek eszmei tartalma ne konkurrálna tökéletesen azokkal az eszmékkel, amelyekért az országos egyesület évtizedek óta soha nem lankadó kitartással küzd, azokkal az eszmékkel, amelyeket a Kir. Közjegyzők Közlönye állandóan hirdet és mindenkor hirdetni fog, az a megalkuvások szellemében megszületett közjegyzői intézmény megtisztítása, minden más igazságügyi szervtől és politikai befolyástól leendő tökéletes elkülönítése és racionális függetlenítése, ideértve az okiratolás határának megszabását is.“

Megállapítja majd a jelentés, hogy jogkuruzslás sohasem tenyésztett olyan buján, mint az O. F. B. engedéllyel működő ügynöki irodák, a nyugalmazott adóhivatali és telekkönyvi tisztviselők s legfőképpen pedig a községi jegyzői irodák falai között. Sajnos, ez irányban az engedélyes és engedély nélkül működő zugirásattal szemben az elmúlt évben a viszonyok javulásáról beszámolni nem lehet. Sajnálatosnak minősíti a jelentés azt is, hogy a nemrégiben megjelent 34700/1935. I. M. rendelet 3. §-ába ismét becsuszott egy oly intézkedés, amely a közjegyzői intézménnyel elvileg elválaszthatatlanul egybekapcsolt kizárólagos közhitelesség elvén rést üt, e szerint ugyanis a tagosítási eljárás megindítását célzó kérvényen a felek aláírását vagy a kir. közjegyző hitelesíti, vagy azt a községi előljárásság láttamozza. (Hogy ezt a láttamozást a községi jegyzők hogyan képzelik el és milyen emelkedett szellemben végzik, arra a jegyzői magánmunkálatok galériája című állandó rovatunkban nyújtunk egy tanulságos példát. Szerk.) A jelentés megállapítása szerint a közjegyzői kar aggodalommal vette tudomásul ezt az újabb hatáskörsértést, a mai megjavult közlekedési viszonyok és szaporított közjegyzői állások mellett gazdaságilag sem indokolható intézkedést és mert benne az élet általános fejlődésével szemben ellentétet, nem haladást, hanem visszafejlődést lát, az ilyen indokolatlanul sérelmes intézkedések indokoltan tehetők jogszerű kifogás tárgyává.

A közjegyzők személytáblázatára vonatkozó 16100/1935, az özvegyi jog törlesztésének határidejét megváltoztató 21712/1935 és a gazdatartozások rendezését tárgyzó 10000/1935 számú rendeleteket említi fel a jelentés, majd az elismerés meleg hangján ad beszámolót a Kir. Közjegyzők Közlönyének elmúlt évről, megállapítva, hogy ez a közlöny „immár a jogi szaklapok legmagasabb nivóján

mozog és teljesen pótol minden hasonló jogi és illetékügyi folyóiratot.“

A közjegyzői karban az elmúlt év folyamán beállott személyi változásokat, elhalálozásokat, kinevezéseket, áthelyezéseket, kitüntetések regisztrálása ezután a jelentés a kinevezésekkel kapcsolatban, megemlékezvén arról, hogy az elmúlt év folyamán három hivatásos helyettes és három ügyvédet neveztek ki közjegyzőnek. Ezzel kapcsolatosan nagy elismeréssel idézi a jelentés Galánffy János dr. debreceni kir. közjegyzőnek a felsőházban 1935. január hó 19. napján tartott felsőházi beszédét, mely szerint „nem lehet a hivatása magaslatán álló közjegyzői kart teremteni, ha azok, akik erre a pályára készülnek, a kinevezéseknél háttérbe szorulnak és az állások nagy részét olyanokkal töltik be, akik politikai téren szerettek érdemeket. Vissza kell állítani tehát a régi kvalifikációs szabályt, hogy közjegyzővé csak azt lehet kinevezni, aki bizonyos ideig tartó előző közjegyzői gyakorlattal rendelkezik. Megemlékezik végül a jelentés a közjegyzői intézmény és a kar lelkes hívének Tasnádi Nagy András államtitkárnak az igazságügyminisztériumból való távozásáról és Lázár Andor dr. immár három éves igazságügyi kormányzásáról, akivel szemben a magyar közjegyzői kar osztatlan tisztelettel és reményteljes bizalommal viseltetik.

Az ügyesen és ötletesen egybeállított titkári jelentésnek záróakkordja ez a hangulatos mondat: „A mozdulatlan látszó jelenen nagy múltjának emlékei áradnak el, de én érzem, hogy itt vibrálnak, itt lebegnek a még fátyolba burkolt, de biztos jövő nagy reményeire vonatkozó ígéretei is.“

A titkári jelentést követően o. Rónay Tibor dr. pénztáros terjesztette elő ebben a közlönyben már ismertetett évi záró számadást, mérleget s a jövő évi költségvetést, Horváth Kamilló dr. pedig a számvizsgáló bizottság jelentését. Mindezeket a jelentéseket valamint a központi bizottságnak azt az előterjesztését is, hogy az évi tagsági díj a kir. közjegyzők részére 30 P. a helyettesek részére pedig 10 pengőben állapíttassék meg, a közgyűlés egyhangúlag elfogadta, majd az elnök indítványára egyhangúlag választotta meg a központi bizottság tagjait a következőkben: Angyal Béla dr., Balassa Lajos dr., Bares Ernő dr., Bognár József dr., Cholnoky Imre dr., Demkó Pál dr., Fekete László dr., Galánffy János dr., Hanny Tódor dr., Hedry Aladár dr., Holitscher Szigfrid dr., Horváth Kamilló dr., Jedlicska Béla dr., Kaprinay Endre dr., Kepes János dr., Körössy Bertalan dr., Lázár Ferenc dr., Lehotzky Antal dr.,

Lipcey Péter dr., Miskolczy Pál dr., Pekker Emil dr., Pottyondy Béla dr., Puskás Béla dr., Rónay Tibor dr., Sirsich György dr., Szécsi Ferenc dr., Szemerjay-Petrán Tibor dr., vitéz Tóthfaludy Aladár dr., Wagner Béla dr. kir. közjegyzők és Antalffy Zsirus Aladár dr., Hirkó Boldizsár dr. helyettesek.

A közgyűlést követően a központi bizottság tartott ülést, amelynek egyetlen tárgya a tisztikar megválasztása volt. Egyhangulag megválasztották 3 évi időtartamra a régi tisztikart és pedig elnök lett Hanny Tódor dr., alelnök Szécsi Ferenc dr., főtitkár Kaprinay Endre dr., másodtitkár Hirkó Boldizsár dr., pénztáros Rónay Tibor dr. Este az Országos Kaszinó földszinti külön termében volt társas vacsora, amelyen mintegy 50 közjegyző, illetve helyettes vett részt.

Közlemények.

Kitüntetés. A kormányzó vitéz *Kozma* György dr. hódmezővásárhelyi kir. közjegyzőnek a közélet terén szerzett érdemei elismeréséül a m. kir. kormányfőtanácsosi címet adományozta.

A kamarák közleményei: (Jelöltek bejegyzése és törlése az 1935. év második felében.) A *budapesti* kir. közjegyzői kamaránál vezetett jelöltek névjegyzékében, *bejegyzések*: VII. 1-én Praznovszki Endre dr. jelölt, Morvai Zsigmond dr. újpesti közjegyzőhöz; VII. 6. vitéz Barcza Ferenc dr. helyettes, Meixner László váci közjegyzőhöz; VII. 15. Belcsák László dr. helyettes, Lénárt Dezső dr. budapesti közjegyzőhöz; VII. 23. Horváth Jenő dr. helyettes, Cholnoky Imre dr. budapesti közjegyzőhöz; VIII. 7. Krenner Zoltán dr. helyettes, Barcs Béla budapesti közjegyzőhöz; VIII. 13. vitéz Barcza Ferenc dr. helyettes, Csomasz Béla dr. dunavecsei közjegyzőhöz; VIII. 31. Endrédi Ferenc Alfréd dr. jelölt, Varga Benjámín dr. kunszentmiklósi közjegyzőhöz; IX. 6. Daróczy Gusztáv dr. helyettes, Gröber Aladár dr. gyöngyösi közjegyzőhöz; X. 16. Schimits Béla dr. helyettes, Gröber Aladár dr. gyöngyösi közjegyzőhöz; XI. 8. Sólyi József dr. jelölt, Benkő Lajos dr. ceglédi közjegyzőhöz; XI. 4. Barthodiszky Emil dr. jelölt, Kaprinay Endre dr. budapesti közjegyzőhöz; XI. 11. Harkay József dr. jelölt, Horváth Károly dr. kecskeméti közjegyzőhöz; XI. 18. Balogh János dr. helyettes, Rónay Tibor dr. budapesti közjegyzőhöz; XI. 30. Krenner Zoltán dr. helyettes, Lénárt Dezső dr. budapesti közjegyzőhöz; XII. 3. vitéz Gyenes

Sándor dr. jelölt, Somogyi Béla dr. budapesti közjegyzőhöz; XII. 5. Markó Ödön dr. jelölt, Markó István dr. budapesti közjegyzőhöz; *törlések*: VII. 1. Praznovszky Endre dr. jelölt, Szentiványi Géza dr. gödöllői közjegyzőtől; VII. 3. Fülöp József dr. helyettes, Králik Árpád dr. budapesti közjegyzőtől; vitéz Barcza Ferenc dr. helyettes, Csomasz Béla dr. dunavecsei közjegyzőtől; VII. 25. Králik Lajos dr. jelölt, Králik Árpád dr. budapesti közjegyzőtől; VIII. 9. Krenner Zoltán dr. helyettes, a megüresedett adonyi kir. közjegyzői irodára való helyettesi kirendelés megszűnése; VIII. 12. vitéz Barcza Ferenc dr. helyettes, Meixner László dr. váci közjegyzőtől; VIII. 14. Kiss István dr. jelölt, Benkő Lajos dr. ceglédi közjegyzőtől; VIII. 19. Paksy Zsigmond dr. helyettes, Gröber Aladár dr. gyöngyösi közjegyzőtől; IX. 30. vitéz Uray László dr. helyettes, Rónay Tibor dr. budapesti közjegyzőtől, IX. 30. Kemenes Tibor dr. jelölt, Fekete László dr. budapesti közjegyzőtől; IX. 30. Krenner Zoltán dr. helyettes, Barcs Béla budapesti közjegyzőtől; X. 10. Borszéki Ákos helyettes, Richter Richárd dr. budapesti közjegyzőtől; X. 14. Veroszta József dr. helyettes, Wagner Béla dr. kecskeméti közjegyzőtől; X. 16. Schimits Béla dr. helyettes, Teőke Béla dr. budapesti közjegyzőtől; 10. 30. Véber Mihály dr. helyettes, Horváth Károly dr. kecskeméti közjegyzőtől; XI. 1. Stiglbauer József dr. helyettes, Sárközi Sándor dr. budapesti közjegyzőtől; XI. 15. Balogh János dr. helyettes, Puskás Béla dr. kiskunfélegyházai közjegyzőtől; XII. 9. Horváth Jenő dr. helyettes, Cholnoky Imre dr. budapesti közjegyzőtől. — A *debreceni* kir. közjegyzői kamaránál vezetett jelöltek névjegyzékében; *bejegyzés*: X. 29. Enyedi Imre dr. jelölt, Buday Gyula dr. nyírbátori közjegyzőhöz; *törlés*: VIII. 31. Daróczy Gusztáv dr. helyettes, Jármay Béla dr. sátoraljaújhelyi közjegyzőtől, (a félévben a kamaránál történt további bejegyzéseket l. e. közlöny 7. számában.) — A *pécsi* kir. közjegyzői kamaránál vezetett jelöltek névjegyzékébe *bejegyzések*: IX. 23. Driesz Frigyes dr. helyettes, Örley György dr. nagykanizsai közjegyzőhöz; VII. 5. Sanek Endre dr. jelölt, Iváncsi István dr. paksi közjegyzőhöz; IX. 7. Tormási Tibor dr. jelölt, Májay Dezső dr. kaposvári közjegyzőhöz; XII. 31. Fülöp József dr. helyettes, Csányi László dr. szekszárdi közjegyzőhöz; *törlések*: IX. 19. Kiss Elemér dr. helyettes, Örley György dr. nagykanizsai közjegyzőtől; VIII. 18. Fülöp József dr. helyettes, vitéz Barna Lajos dr. sásdi közjegyzőtől; VIII. 22. Mayer Ferenc dr. jelölt, Májay Dezső dr. kaposvári közjegyzőtől. — A *szegedi* kir. közjegyzői kamaránál vezetett jelöltek

névjegyzékébe az elmúlt félév folyamán bejegyzés nem volt, töröltettek Máthé Gyula dr. helyettes, Földes Pál jelölt és Németi Sándor dr. jelölt. — A szombathelyi kir. közjegyzői kamaránál vezetett jelöltek névjegyzékében az elmúlt félév folyamán történt változásokról értesítés nem érkezett.

A gyámhatósági fék. E címen e közlöny múlt számában egy közlemény jelent meg, amelyre Csorna Kálmán dr. Budapest székesfőváros árvaszékének elnöke egy magyarázó nyilatkozatot küldött be, amelyet természetesen az alábbiakban egész terjedelmében közzéteszünk, némely szerény felvilágosító megjegyzésünk kíséretében:

„A Kir. Közjegyzők Közlönyének f. évi 9-ik számában ily címen az író megnevezése nélkül közlemény jelent meg, amely a hagyatéki ügyek egy jelentékeny részének hosszú időre történő elhuzódását a gyámhatóságok *lassú ügykezelésével* és sok esetben *minden komoly ok nélküli akadékoskodásával* kívánja indokolni.

Minthogy a cikk a székesfőváros árvaszékét is kifejezetten támadja, sőt annak igazolásául, hogy ennél az árvaszéknél az ügykezelést általában túl bürokratikusnak és túl lassúnak kell minősíteni, az árvaszék gyakorlatából példákat is hoz fel, szabad legyen a közleményre e helyütt egész terjedelmében reflektálni.

Elsősorban azt kívánom egész szerényen megjegyezni, hogy Budapest székesfőváros árvaszéke sohasem vallotta, vagy akarta vallani magát az ország első árvaszékének! Hogy ez a felfogás a közvéleménybe mégis így idegződött bele, annak bizonyára megvoltak a maguk értékítéleten alapuló külön okai, amelyeket csak hosszú fáradságos és eredményes tevékenység leszűrődéséppen szoktak elismerni. És ezen az ítéletén nem igen fog változtatni a közvélemény a cikkíró erősen szubjektív és túlnyomórészt igazságtalan támadása folytán sem!

A felhozott konkrét esetekre nézve pedig következő a válaszom!

Az első ügy a lassú ügykezelésre kíván példa lenni. Tény az, hogy a szóbanforgó hagyatéki iratokat 1933. évi december hó közepén terjesztette be a kir. közjegyző az árvaszékhez gyámhatósági elbírálás végett, hogy azok 1935. évi augusztus hó 18-án küldettek vissza a közjegyzőhöz újabb egyezség megkísérlése végett és hogy onnan visszaérkezve az ügy jelenleg is elbírálás alatt áll. Ennek a késedelemnek oka azonban megállapításom szerint egyáltalán nem a bürokratikus ügykezelés volt, hanem a *véletlenek sorozata*, amely azt hozta magával, hogy kezelőhivatali tévedés folytán az ügy kétfelé ágazván, késedelemmel volt egyesíthető, majd a nyilvántartásból is kiesvén, érdemi elbírálás alá csak későn kerülhetett. Tetőzte a fatális véletleneket még az a körülmény is, hogy az ügy eredeti előadója hónapokon át beteg volt és más referenst kellett a hagyatéki bíróság sürgetésének beérkeztekor kijelölni.

Természetes, hogy ilyen kezelési zavarok minden hivatalos apparátus életében és ügyvitelében előfordulhatnak, de abból még könnyelmű általánosítást a hivatal egész működésére vonni nem lehet és nem szabad. Nem lehet pedig annál kevésbé, mivel 2 éve tartó vezetésem egyik legfőbb törekvését,

hogy t. i. az ügyeket minél gyorsabban és érdemben intéztessem el, máris sikerült elérnem, amiről különböző oldalról jött elismerések is tanuskodnak.

És biztosíthatom a kir. közjegyző urakat arról is, hogy minden írásbeliség elkerülésével szóbeli vagy telefoni felhívás alapján a nálam emelt észrevétel vagy panasz az emberileg lehetséges legrövidebb időn belül érdemi elintézkedést nyer.

A közleményben felhozott második és harmadik ügy nem annyira a lassú intézkedésre, hanem inkább az érdemben való akadékoskodásra akar példa lenni.

A példák azonban nem jól váltak be!

Az első ügyben (4138/1935.) ugyanis az eljáró kir. közjegyző az ügygondnok beadványában foglalt megállapítás szerint is *szabálytalanul járt el*, amennyiben a távollevő örökös ügygondnokának jelenléte nélkül vett fel jegyzőkönyvet és létesített osztályt, aminek a következménye lett aztán az iratok pótlás végetti visszaadása. Ide vonatkozólag még azt is meg kell jegyezni, hogy az árvaszéknek az ügyvéd ügygondnok és t. ügyész által is képviselt „merev álláspontja“ abban állott, hogy nem fogadta el a közjegyző által az örökös „törvénytelen házastársa“? javára önkényesen létesített azt az osztályt, amely szerint a „törvénytelen házastárs“ *nem igazolt* követeléseit fejében megkapja az örökös egész, a követeléseknél jóval többet érő hagyatékát akkor, amidőn az örökös ismeretlen helyen levő házastársa is van, akinek hitvesi öröklésre lehet igénye. Kijelentem egyébként, hogy az esetre, ha az osztályt létesítő közjegyző úr az általa létesített osztályból kifolyólag származható kár erejéig a távollevő férj visszatérése esetére a gyámhatóság tagjai ellen indítandó perben az anyagi felelősségért szavatosságot vállal, az árvaszék készen mutatkozik az osztályt az általa létesített alakban jóváhagyni.

A harmadik ügygel (43.063/1935.) cikkíró szintén érdembeli kifogást céloz, amelyből késlekedés is származhatik.

Ez a példa sem találó!

Itt ugyanis egy távollevő szűcssegéd feleségének ingó hagyatékáról van szó, amelyben az apával szemben közös kiskorú gyermekek is vannak érdekelve. Ez ügyben a kiskorúak ideiglenes gyámja a hagyatékot a kiskorúaknak kérte átadni; az árvaszék azonban a t. ügyész javaslatára előbb az ismeretlen tartózkodású apa részére is képviselőt rendelt ki oly célból, hogy az apa esetleges igénye (külön vagyon, közszerzemény) tekintetében a szabályszerű idézés eszközése után nyilatkozzék. Ez tehát ismét nem *felesleges akadékoskodás*, hanem a *jogi előírások és szabályok szemelött tartása*.

Erre pedig annál nagyobb szükség van, mert — amint azt másutt már szóvá is tettem — egyre szaporodik a gyámhatóságok ellen alaptalanul folyamatba tett anyagi kártérítési perek száma és így nem lehet elég óvatossággal eljárni.

Megengedem azt, hogy bizonyos esetekben lehet a méltányosság szemelött tartásával nagyobb liberalitással és könnyebben eljárni, de az egyre szaporodó példák éppen a hagyatéki ügyekben arra intenek, hogy az ily ügyekben csak a legnagyobb körültekintéssel és a törvényi rendelkezések minden irányú betartásával szabad intézkedni.

Az óvatosság és jogszabály betartás kötelessége azonban semmiképpen

sem fajulhat szörszálhasogatássá és akadékoskodássá; ennek én még a gondolatától is irtózom és felburjánzása ellen minden erőmmel küzdök is. Kérem ezirányban a kir. közjegyzők szives támogatását is, ha ennek bármily vonatkozásban nyomát találnák.“

A székesfőváros árvaszéke elnökének nyilatkozatában foglaltakra sorjában reflektálva mindenekelőtt meg kell jegyeznünk, ami különben a kérdéses közlemény egész tartalmából is megállapítható, hogy annak közreadásánál semmiféle „szubjektív“ indokok nem vezettek s legkevesbbé sem lehet azt korrekt tárgyilagossággal támadásnak, annál kevésbbé „túlnyomórészt igazságtalan“ támadásnak minősíteni, aminthogy különben a közlemény tartalmával szemben ennek az állításnak elfogadható indokokkal való alátámasztásával a nyilatkozat tényleg adós maradt.

Az inkriminált közleményben megirtuk — hogy a cikkiró megnevezése mellett, vagy anélkül az a szerkesztői felelősségre tekintettel merőben irreleváns — hogy a székesfőváros árvaszékénél az ügykezelés javarészből lassú és bürokratikus s ezt az állításunkat konkrét esetekkel kívántuk igazolni. Tettük pedig ezt valóban semmiféleképpen el nem képzelhető „szubjektív“ indokból, mégkevesbbé, hogy ezt a részünkről egyébként hivatása és tekintélye nézőpontjából mindig megfelelően értékelt közintézményt — igazán nem tudjuk miért — igazságtalan támadásban óhajtottuk volna részesíteni, hanem egyszerűen azért, mert a hagyatéki ügyek gyors s minden céltalan akadályok közbeiktatásától mentes elintézését az érdekelt felek, a kincstár, a közjegyzők és last, not least az árvaszék jól felfogott érdekében állónak tartjuk. Ez a — szerény véleményünk szerint — tökéletesen tárgyilagos nézőpont és semmi más nem vezetett bennünket a kérdéses közlemény közreadásánál.

Reátérve most már a részlet reflexiókra: az ügykezelés lassúsága tekintetében egy eléggé szemléltető példára hivatkoztunk. Egy hagyatéki ügyre, amelyet a közjegyző 1933. XII. 13. napján terjesztett be az árvaszékhez s amely jelenleg is ott van. Ezt a tényállást a beküldött nyilatkozat a maga teljességében elismeri s a két évet meghaladó késedelmes elintézésével szemben nem érdemi, hanem tisztán adminisztratív okokra hivatkozik. E részben tehát az immár kétségtelen s az árvaszék részéről is beismert tényállásnak megfelelő közlést talán mégsem lehet szubjektív támadásnak minősíteni. Ellenben ismételtén és minden mellétekintet nélkül kifejezést adhatunk annak a tiszteletteljes véleményünknek, hogy egy aránylag nem is túlságosan komplikált hagyatéki ügyet két évig az árvaszéknel tartani talán még sem szabad. Kiáltó példája ez a

lassú s a nyilatkozatban foglaltak alapján is bürokratikus adminisztrációnak, amelyet érzékenykedéssel s a közlemény tárgyilagos intenciójának meg nem okolt kétségbe vonásával elintézni nem lehet. Ellenben különös tekintettel arra is, hogy több ilyen két évet elérő, sőt azt meg is haladó árvaszéki őrizetben levő ügyről van tudomásunk: egyedül helyesnek találtuk volna azt a lojális kijelentést, hogy haladéktalan intézkedés fog történni az iránt, miszerint az ilyen exorbitáns ügykezelési késedelmek a jövőben elő nem fordulnak.

Az inkriminált közleményben a céltalan akadékoskodásra felhozott példákról azt állapítja meg a nyilatkozat, hogy azok „nem jól váltak be“. Hogy miért, e tekintetben Bodóné-féle receptet követi. Vagyis a hivatkozott egyik ügyben nem az árvaszék akadékoskodott, hanem az „ügygondnok megállapítása szerint“ az eljáró kir. közjegyző „járt el szabálytalanul“, amikor az ügygondnok jelenléte nélkül „vett fel jegyzőkönyvet és létesített osztályt“. Megállapítani kívánjuk, hogy az állítólagos „szabálytalanság“ a kérdés lényegét, az árvaszék céltalan akadékoskodását egyáltalában nem érinti, mert azonban a nyilatkozat a szóban forgó kérdés érdeméhez való minden kapcsolat nélkül jónak látta ezt a „szabálytalanságot“ felemlíteni, kénytelenek vagyunk ezzel is foglalkozni. A rendelkezésünkre álló jegyzőkönyv másolat szerint az ügygondnok az 1935. IV. 30-án megtartott tárgyaláson a hagyatékhöz leltározott ingatlan jutalékot gondnokoltja nevében egészben igényelte s az ő részére kérte átadni. Azon a tárgyaláson, amelyre az eljáró kir. közjegyző az ügygondnokot tisztán költség kiméltetés szempontjából nem tartotta szükségesnek megidézni, a gondnok nyilatkozatának mindenben megfelelően szabatos formába foglalta az átadási kérelmet, amely ténykedés ekként csupán a gondnok előző nyilatkozatának technikai lebonyolítása volt, amihez különben a gondnok az árvaszék kívánságához képest tartott új tárgyaláson kifejezetten és változatlanul hozzá is járult. Ez a tényállás a jogszabályok ismerői s a megfelelő gyakorlattal rendelkező egyének előtt szabálytalanságot semmi esetre sem involvál s e részben az ügygondnoki megállapítás sullyal alig bír. Ha szabálytalanság történt, állapítsa ezt meg az árvaszék, akinek határozatával szemben jogorvoslati lehetőségek állanak fenn. Az ügygondnok megállapítása csak egyéni vélemény s így a nyilatkozatnak erre minden indok nélkül való hivatkozása nem egészen objektív harci eszköz.

A nyilatkozatban a továbbiakban az foglaltatik, hogy örökha-

gyó „törvénytelen házastársával“ (a törvénytelen házastársnál alkalmazott idéző jelre meg kell jegyeznünk, hogy a törvénytelen gyermek analogiájára használt „törvénytelen házastárs“ ha nem is szerepel a jogi terminológiában, talán helyesebb s kevésbé kulináris mint a vadházastárs elnevezés) önkényesen (ami az önkényt illeti, ez a megállapítás sem helytálló, mert elsősorban éppen az árvaszéknek kell tudnia, hogy az ilyen „osztály“ csak az árvaszék jóváhagyásával lesz joghatályos, addig s különösen a jelen esetben csak ajánlatról lehet szó, amelyre az „önkényes“ jelző egyáltalában nem illik) létesített osztály, amely szerint „nem igazolt“ követeléseiben a „törvénytelen házastárs“ kapná a „jóval többet érő“ egész hagyatékot: jóváhagyható nem volt, mert örökhagyó ismeretlen helyen távol levő házastársának hitvestársi öröklésre lehet igénye. A nyilatkozat e részével szemben utalunk a közleményben előadott tényállásra, amely szerint a hagyatékhoz leltározott ingatlan jutalék leltári értéke 1250 P., ezzel szemben örökhagyó törvénytelen házastársának követelése 1750 P. A követelés tehát a hagyatéki értéket jelentősen meghaladja. Épp úgy téves a nyilatkozatnak az a további aláhuzottan kiemelt állítása, hogy a követelés *nem igazolt*, mert az árvaszéki elbírálás alá került, az 1935. V. 9-én kelt jegyzőkönyvben 1-9 tételek alatt részletesen vannak felsorolva a követelések s *minden egyes tételnek igazoló irata az árvaszék előtt szintén elbírálás alatt állott*. Szerény véleményünk szerint hivatalos nyilatkozatban való közlés előtt talán helyes lett volna a tényállást megbízható adatok alapján tisztázni.

Végeredményben tehát ahhoz a végső konklúzióhoz értünk, amit a közlemény is feltüntet, hogy „az árvaszéknek merev álláspontja pert és jelentős költséget fog okozni az igénylőnek és a gondnokoltnak is“, amely költségek az ajánlat jóváhagyása esetén elkerülhetők lettek volna. Ezzel kapcsolatosan arra az árvaszéki ajánlatra, hogy a hagyatéki ügy az eljáró kir. közjegyző garanciája mellett intéztessék el: szerény véleményünk az, hogy egy hagyatéki ügy elintézése már csak az ügy hivatalos jellegére és komolyságára tekintettel sem lehet az árvaszék és az eljáró kir. közjegyző között üzleti egyezkedés tárgya.

A másik ügyben — 183 pengőre túlbecsült hagyatékról van szó — az árvaszék emellett, hogy a kiskorú örökös részére már ideiglenes gyámot rendelt, minden erre utaló adat nélkül a távollevő atya, t. képviselő, mint házastárssal szemben a hirdetményi eljárás lefolytatását kívánta, mert hát a házastársnak különvagyon'

vagy közszerzemény címén lehet a hagyaték, vagy az örökösökkel szemben igénye. Vajjon a kirendelendő gondnok fog-e külön vagyon, vagy közszerzemény címén megalapozott igényt támaszthatni s vajjon nem érkezünk-e el itt is a közlemény konklúziójához, hogy a hagyatékot a leszármazó örökösöknek, még pedig gyámhatósági jóváhagyás mellett mégis csak át kell adni.

Nem hisszük, hogy nem volna tárgyilagos az a megítélés, amely szerint a közleménynek a cél és komolytalan akadályok közbeiktatására vonatkozó állítása mégis csak inkább helytálló, mint a nyilatkozatnak könnyen odavetett s a megfelelő indokolás kíséretét nélkülöző megállapítása, hogy a példák „nem jól váltak be.“

Mindezek után és ellenére készséggel tudomásul vesszük, a részünkről, a hivatás fontossága szempontjából mindig kellően értékelt árvaszék különben igen nagyrabecsült elnökének azt a nyilatkozatát, hogy a közjegyzők részéről felmerülő panasz, vagy észrevétel elintézésére szóbeli, vagy telefoni úton mindig készséggel áll rendelkezésre. E mellett a lojális kijelentés mellett is fenn kell tartanunk azonban azt a fentiek szerint teljesen indokolt kérésünket; méltóztassék a székesfőváros árvaszék ügykezelését a jövőben a csigalépésektől és a bürokratikus felfogás minden megnyilvánulásaitól a lehetőség szerint mentesíteni.

A jogutódlás bejegyzése a cégjegyzékbe. Az igazságügyminiszter 3155/1935. I. M. szám alatt az alábbi, a közjegyzői gyakorlatot közelebbről érintő, rendeletet bocsátotta ki: „Kereskedelmi cég tulajdonosának vagy cégtagjainak halála esetében a cégbiróság a jogutódlásnak a cégjegyzékbe bejegyzését csak jogerős hagyaték átadó végzés, a jogutódlást megállapítható egyéb birói határozat, vagy örökösödési (hagyományi) bizonyítvány alapján rendeli el. Ez a rendelet az 1936. évi február hó 1. napján lép hatályba.“

E tárgyban a budapesti kir. közjegyzői kamara 1934. március 18. napján tartott közgyűlésén egyhangulag elfogadta Cholnoky Imre dr. budapesti kir. közjegyző indítványát, amely a 26922/1875 számú cégrendelet fenti irányú módosítására vonatkozott. A kamara a közgyűlés határozatának megfelelően felterjesztéssel élt az igazságügyminiszterhez s ekként nem tekinthető alaptalannak a felterjesztés s az újonnan kibocsátott rendelet között a szoros kapcsolat megállapítása.

Jegyzői magánmunkálatok galériája. Annak dokumentálásul, hogy a községi jegyzők felbátorodva különböző rendeletekben

részükre könnyelműen jogot biztosított azoktól a rendelkezésektől, amely szerint bizonyos esetekben aláírások előttük eszközlendők; a közjegyzőkkel konkurráló általános hitelesítési jogkört uzurpálnak a maguk részére s hogy ezt a „jegyzői hitelesítést“ hogyan képviselik: közöljük az alábbi meghatalmazási szöveget:

Alulírott özv. P. J.-né . . . i lakos, mivel súlyos beteg vagyok és járni nem tudok, meghatalmazom fiamat P. J. . . . i lakost, hogy hagyatéki ügyemben N. N. kir. közjegyző úr előtt teljhatalmulag képviseljen.

A helység neve, 1935. okt. 22.

Előttünk: Gy. B. körjegyző. P. I. bíró. P. H.

A meghatalmazáson épen *csak a kiállító fél aláírása hiányzik*. Amint a meghatalmazott előadta, a községi jegyző és a bíró aláírásukat és a hivatalos pecsétet a meghatalmazásra előzetesen reávezették, s azt így átadták a meghatalmazottnak, hogy a meghatalmazóval irassa alá. Ő azonban elfelejtette a „hitelesített“ meghatalmazást a féllal aláírtni s aláírás nélkül adta át a hagyatéki tárgyaláson a közjegyzőnek.

* * *

Közöljük a továbbiakban egy kölcsönös nyilatkozatnak címzett okirat első pontját:

„Mellyel Antos Jánosné sz. Szlabi Zsuzsanna, Kovács Józsefné sz. Antos Zsuzsanna és Kovács Pálné sz. Antos Mária kétbodonyi lakosok és Rubeccs Pálné sz. Antos Anna patvarczi lakosok megegyezés alapján kinyilatkoztatják, hogy

Özv. Antos Jánosné sz. Szlabi Zsuzsanna kétbodonyi lakos kinyilatkoztatja, hogy az ő tulajdonát képezett és a kétbodonyi alsó 36. és 125. sz. tjkvekben felvett ingatlanának fele részét *adás-vevési szerződéssel ajándékba adta* Kovács József és neje Antos Zsuzsanna kétbodonyi lakosoknak, az ugyan-ezen tjkvekben felvett ingatlan másik fele részét, amely még ma is tjkvi tulajdonát képezi, ugyancsak ajándékba adja Kovács Pál és neje Antos Mária kétbodonyi lakosoknak. Kovács József és neje részére a fenti ingatlan jutalékok már be is kebelezettek, míg Kovács Pál és neje *csak az ő halála után fog bekebeleztetni*. Ezen ingatlanokat azért adta át fentnevezetteknek, hogy *őt életében eltartják*, ruházzák, betegsége esetea meggyámolítják és halála esetén tisztességesen eltakarítatják, közös költséggel.“

A jogügylet halmozás terén a nyilatkozat, illetve az annak alapját képező szerződés rekordot ért el, amennyiben ugyanaz a jogügylet adás-vételnek, ajándékozásnak, halálesetre szóló ajándékozásnak, eltartási, illetve ellátási szerződésnek van minősítve. Nyilván a községi jegyző egyik jogügylet fogalmával sincs tisztában s azért akarta minden eshetőséggel számolva az összes név-

szerint ismert (de tartalmilag annál kevésbbé) jogügyleteket ugyanazon ügylet minősítéseként feltüntetni.

Kir. Közjegyzőhelyettesek országos egyesülete közleménye. A kir. közjegyzők országos egyesülete legutóbbi közgyűlésén a kir. közjegyzőhelyettesek évi tagdíját 10 P-re szállította le, amelynek fejében a Kir. Közjegyzők Közlönye tagilletményként jár, tette pedig ezt azért, hogy a közjegyzőhelyettesek is megszerezhessék a közjegyzői szaklapot. — Felkérem helyetttestársaimat, hogy az egyesület tagjai közé mindannyian lépjenek be. Belépésüket az országos egyesület főtitkáránál (Dr. Kaprinay Endre kir. közjegyző, Budapest, I., Horthy Miklós-út 6.) jelentsék be, egyúttal fizessenek be félévi tagdíjként 5 P-t a Magyarországi Kir. Közjegyzők Országos Egylete 41951. számú csekkszámájára. *Dr. Antalffy Zsiros Aladár* elnök.

Felhívás. Az országos egyesület pénztárosa, o. Rónay Tibor dr. kir. közjegyző november hó végén ez évben már másodszor egyénenként is felhívta a hátralékosokat tagdíjuk befizetésére a hátralék pontos közlésével és csekklap mellékelésével. A tagdíj-hátralékosokat újból s ezuton is felhívja az egyesület: sziveskedjenek hátralékukat legalább havi öt pengős részletekben törleszteni és ezen törlesztéseket legkésőbb 1936. évi január hó 15. napjáig megkezdeni, mert ellenkező esetben mindazokkal a tagokkal szemben, akiknek a tagdíjhátraléka az 50 pengőt meghaladja, az egyesület kénytelen lesz a tagsági illetményként járó közlöny további küldését beszüntetni. —

A Kir. Közjegyzők és Közjegyzőjelöltek Nyugdíjintézete megkereste a „Kir. Közjegyzők Közlönye“ szerkesztőségét az alábbi hirdetmény közlése céljából:

Hirdetmény.

A Kir. Közjegyzők és Közjegyzőjelöltek Nyugdíjintézetének intézőbizottsága f. évi december hó 13-án tartott ülésén az 1936. évben a kir. közjegyző-tagok által fizetendő havi járulék összegét a Nyugdíjszabályzat 40. § 1. bekezdésének utolsó mondatában minimált 50 (ötven) pengőben állapította meg.

Ezt a Szabályzat 40. §-ának 3. bekezdésében foglaltaknak megfelelően ezennel közlésem.

Kelt Budapesten, 1935. évi december hó 13. napján.

Fekete s. k. elnök. P. H.

Rendeletek.

262.837/1935. B. M. sz. Az öregség, rokkantság, özvegyesség és árvaság esetére önkéntesen és önkéntes továbbfizetéssel biztosítás egyes kérdéseinek szabályozásáról szóló 1.552/eln. 1929. N. M. M. számú rendelet kiegészítése.

84.000/1935. B. M. sz. A lakosságnak — az országgyűlési képviselőválasztói névjegyzék új összeállítását megelőző — összeírásnál és a választójogosultak vallomásszolgáltatásánál követendő eljárás,

2.800/1935. P. M. sz. A készpénztörlesztéssel és könyvadósságvállalással való teherrendezésnek 20 kataszteri holdnál nagyobb területű védett birtokra kiterjesztése.

Jogi- és illetékügyi irodalmi szemle.

Jogállam. (XXXIV. évf. 9-10. füzet) A kettős szám vezetőhelyen hozza Schuster Rudolf dr. a szabadalmi felsőbiróság volt elnökének cikkét a kuria határozatainak közzététele kérdéséről. A cikk megállapítja, hogy a magyar magánjog tulnyomórésztben szokásjog, amelynek dokumentálása a bírói gyakorlat, amiből ez utóbbinak eminens nagy jelentősége önként folyik. Teljes mértékben indokolt tehát, hogy a judikaturát és a benne rejlő jogtételeket a legnagyobb mértékben publikálják. E téren azonban még csupán igen kezdetleges lépések történtek. A hivatalos gyűjtemények csak a teljes-ülési, jogegységi határozatokat, a kuriai határozatoknak tehát elenyészően csekély részét foglalják magukban. Hivatalosan 12 év alatt mindössze 1828 határozatot tettek közzé, amiből egy évre 152 határozat esik. A különböző jogi szaklapok 1934. évben közöltek összesen mintegy 2400 határozatot úgy, hogy az 1934. évi 6813 kuriai határozat közül mindössze 2618 lett publikálva. Kivánatosnak tartaná tehát a cikk, hogy a kuria fontosabb határozatainak közzétételéről intézményesen és hivatalos uton akként gondoskodjanak, mint ahogyan az „Entscheidungen des Reichsgerichtes“ című hivatalos német bírói határozat gyűjtemény jelenik meg. — A korlátolt felelősségű társaság szervezeti változása címen Löw Tibor dr. a budapesti tábla tanácselnöke irt cikket, amelyben megállapítja, hogy a törzstökének felemeléséhez szükséges új törzsbetétek jegyzése is csak közokiratban, vagy ügyvédi ellenjegyzéssel ellátott magánokiratban eszközölhető jogérvényesen. A társasági szerződés megkötésének alakításainál ez a szabály sem szünteti meg azoknak a formaszabályoknak az erejét, amelyek az ügyletkötők személyéhez kapcsolódnak és csak közjegyzői okirattal engednek bizonyítást. Ezért, ha az új törzsbetétet jegyző valamely társasági tagnak házastársa, vagy jegyese, vagy a személyesen jegyző vak, siketnéma, olvasni nem tudó siket, vagy írni nem tudó néma, a jegyzés csak közokiratba foglalható, amelyet bizonyítékul a törzs tőke felemeléséről a cég-bírósághoz benyújtott jelentéshez csatolni kell. A szerző e részben hivatkozik a Jogtudományi Közöny 1932. évfolyamában a 100-ik oldalon A cégjog és 177. oldalon A Kft. alakulása című cikkekben foglaltakra. Mindezek szerint ebben a kérdésben korántsem a budapesti törvényszék céghivatalának egyoldalú gyakorlatával állunk szemben, amint ezt Szalay Zoltán dr. a Polgári Jog ez évi 9. számában megjelent közleményében állítja, hanem az elmélet részéről is vallott elvi felfogással. Alföldy Dezső dr., Kartal Ignác dr., Sichermann

Frigyes dr., Albrecht Ferenc dr., Vadász Imre dr., Gárdonyi István dr., Steiner Miklós dr. irtak még ebbe a számba cikkeket, amely cikkeket az Irodalom és a Szemle rovatok közleményei követnek.

Magyar Jogi Szemle. (XVI. évf. 10. szám.) E szám első cikkét Giorgio del Vecchio római egyetemi tanár írta „A jogtudomány válsága“ címen. Az érdekes cikkben kifejti, hogy a jog és jogtudomány, miként az emberi élet és gondolkodás is folytonos válságban, azaz állandó feszültségben van, amely alkalmazkodásban, átalakulásban és a fejlődés szüntelen erjedésében nyilvánul meg. A cikk végső következtetésként megállapítja, hogy minden forradalom csak akkor jogos, ha valóban új és magasabbrendű jogot hoz magával, és pedig olyan jogot, amely lényegében a társadalmi összhangnak, az egyensúlynak és a rendnek az elve. Külön nemzetközi jogi vonatkozású cikkel szerepel még ebben a számban Szász István dr. A Szemle és Külföldi jogélet rovatok közleményei mellett értékes és bő könyvbírálati anyagot találunk még ebben a számban, amely ezuttal is hozza mellékletekként a különböző döntvénytárj füzeteket.

Polgári Jog. (XI. évf. 10. szám.) Grosschmid Béni tanítványai körében Szladits Károly egyetemi tanár kezdeményezésére mozgalom indult meg, amelynek célja hogy fenntartsa és tovább fejlessze a tudós tanár tanításait s főleg az általa utolérhetetlen tökélyre emelt analitikus módszert. November 9. napján a Magyar Jogászegylet teljes ülésén Oswald István kuriai elnök méltatta ennek a mozgalomnak jelentőségét és Szladits egyetemi tanár tartott előadást Grosschmid Béniének a magyar kötelmi jog fejlődésére gyakorolt hatásáról. Az előadást társas vacsora követte, amelyen a Grosschmid serleget Nyulászi János dr. a Polgári Jog szerkesztője avatta fel. Ezt a serlegavató beszédet és Beck Salamon felszólalását közli a Polgári Jog legújabb száma. A Jogalkotás rovatban a tagosítás tárgyában kibocsátott 34700/1935. I. M. számú és egyéb rendeleteket ismertetnek. A Joggyakorlat rovatban a kuria fontosabb határozatait közlik, s ezek mellett különböző gyakorlati kérdésekről hoznak közleményeket s végül az Irodalom rovatban újabb jogi tárgyú tanulmányokról találunk bírálatokat.

Notariatszeitung. (Az osztrák közjegyzők lapja 77. évf. 12. szám.) A közjegyzői intézmény érdekeit hosszú évtizedek óta hiven szolgáló, kitűnően szerkesztett osztrák szaklap idei utolsó száma is a szokott értékes tartalommal jelent meg. A közjegyzői gyakorlatot érintő jogi és illetékügyi kérdésekről kiváló osztrák jogászok tollából hoz ez a szám is cikkeket, majd a felső bíróságok gyakorlatából bőszeges számban magánjogi és illetékügyi határozatokat s végül személyi, kari híreket és könyvbírálatokat. Külön melléklete ennek a számnak az osztrák közjegyzői biztosító intézet 1934. évi zárószámadata, amely szerint az intézet vagyona nem megvetendő összeg, 2,031.712 schilling.

Az Ügyvéd. (VII. évf. 12. szám) Lázár Andor dr. igazságügyminiszter ünnepi emléksorait hozza vezető helyen e szám s ebben a közleményben a magyar igazságügyi kormányzat legfőbb irányítója hitet tett a magyar ügyvédi intézmény magasztos szükségességéről és arról, hogy a magyar népnek, a magyar közéletnek az ügyvédségre, a szabad, független, anyagilag is jól szituált ügyvédségre feltétlenül szüksége van. Kijelenti továbbá, hogy az ügyvédi

hivatásnak támogatására a rendelkezésére álló eszközök segítségével mindent meg tesz és a jövőben is meg kíván tenni s kartársi érzülettel vállalja a pálya magasabbrendűségének és méltán jobb sorsa megteremtésének munkáját. Ugyancsak ünnepi sorokat írt még ebben a számban Tasnady Nagy András dr. és Oppper Emil dr. Az ügyvéd társadalom hírei című rovatban az ügyvéd közérdekű kérdések egész sorozatával foglalkoznak az egyes közlemények.

Magyar törvénykezés. (1935. évf. 24-25. szám.) A 2800/1935, a 70000/1935 P. M. számú rendeletek teljes szövegét, a Kuria jogegységi tanácsának 73., 74. és 75. számú polgári döntvényeit, a Törvénykezési Szemle rovatban bőséges joggyakorlati anyagot, a Forum és Szerkesztő póstája című rovatokban a jogszolgáltatás érdekeit szolgáló különböző közleményeket hoznak ennek az elevenen szerkesztett szaklapnak legújabb számai.

Notariatszeitung. (A csehszlovákiai német közjegyzők lapja. 15. évf. 12. szám.) A csehszlovákiai német közjegyzők egyesületének elnöke dr. Johann Jarolin egyetemi magántanáról közöl e szám a 80-ik születésnapja alkalmából meleg hangú megemlékezést. A csehszlovákiai német közjegyzők egyesületének november 23. és 24-én Prágában tartott közgyűléséről van még ebben a számban részletes tudósítás.

Illetékügyi Közlöny. (X. évfolyam 10. sz.) A törvénykezési illetékek reformjáról Sz. Nagy Béla dr., jövedéki büntetőjogi kérdésekről pedig Radó Lajos dr. írtak e számba cikkeket, amelyeken kívül a Szemle, Illetékügyi rendeletek, Irodalom és Fontos tudnivalók című rovatok közleményei adják a lap további tartalmát. A közigazgatási bíróság legújabb elvi jelentőségű döntéseit a lapnak Illetékügyi joggyakorlat című melléklete hozza.

Joggyakorlat.

Magánjog.

138. A *hozomány* visszakövetelése a férj halálával válik esedékessé. (K. P. I. 3479/1934.)

139. A kedvezményezett élettartamára megszabott *életjáradék* kiszolgáltatásának kötelezettsége a kedvezményező örököseire külön kikötés nélkül már a törvény erejénél fogva is átszáll, ha a kedvezményező előbb hal meg. (K. P. I. 3509/1934.)

140. A megsemmisült, eltékozolt, vagy elajándékozott *külön vagyonnak* a megtérítését a másik házastárs közszerzeményi igényének sérelmére nem lehet követelni.

Ha az az ivadék, aki az örökhagyótól a *köteles részbe* betudandó értéket előre kapott, a köteles résztől elesik, az előre kapott értéket a helyébe lépő távolabbi ivadék köteles részébe kell betudni. (K. P. I. 3537/1934.)

141. A *cselekvőképtelen személlyel kötött jogügylet* csakis a cselekvőképtelen személy érdekében támadható meg. A szerződésben másik szerződő félként szereplő önjogi személyek (eladók) a teljesedésbe ment szerződést a másik szerződő fél (a vevő) cselekvőképességének hiánya miatt saját érdekében megtámadni nem jogosultak. (K. P. VI. 5743/1933.)

142. Az ingatlanak lényeges tulajdonsága a megterhelésnek mértéke s így az, hogy a vevő, mint dologi adós a hitelezőknek mily összeg erejéig

felelős az ügyleti akaratot kétségtelen befolyásoló lényeges körülmény, az ingatlanon bekebelezve levő terhek nagysága tekintetében az eladó által történt *megtévesztés*, mint lényeges tévedés okozása, tehát az anyagi jog szerint a vevőt szerződési nyilatkozatának megtámadására jogosítja fel. (K. P. V. 6561/1933.)

143. A *gazdasági lehetetlenülés* következménye, hogy a hosszabb lejáratú szerződések és az általános gazdasági viszonyok mérvében beállott változás alapján alkalmazható a kölcsönös szolgáltatások feltűnő aránytalanságának kiegyenlítése. (K. P. VI. 5481/1933.)

144. Az a követelés, amely a hitelező kiskorúságának tartama alatt a pénzürték csökkenése idején névértékben teljesített és jogfenntartás nélkül elfogadott fizetéssel nyert kiegyenlítést, megszűntnek tekintendő s arra csupán a *megszűnt követelések átértékelésére* vonatkozó külön jogszabályok alkalmazhatók. (Kuriai jogegységi tanács 68. számú polgári döntvénye.)

145. A haszonbérbe adott ingatlan vevője a telekkönyvbe be nem jegyzett *haszonbérletet* a törvényes felmondási idő megtartásával abban az esetben is *felmondhatja*, ha a vételi szerződés megkötésekor tudott a haszonbérleti szerződésnek arról a kikötéséről, amely a haszonbérlet tartamát a törvényes felmondási időn túl terjedő időre állapítja meg. (Kuriai jogegységi tanács 64. számú polgári döntvénye.)

146. Az *írásbeli szerződés* mellett is megállnak a szerződéssel egyidejűleg létrejött oly szóbeli megállapodások, amelyek az írásbeli szerződés kiegészítésére, értelmezésére szolgálnak és annak tartalmával nem ellenkeznek. (K. P. III. 7835/1933.)

147. Hogy az *özvegyi jog* korlátozásának van-e helye, kizárólag a hagyatéki vagyon jelenlegi hozadéka alapján bírálendő el. Az örökhagyó életében való hozadék azonban közömbös. (K. P. V. 5244/1934.)

148. Az örökbefogadó után az örökbefogadott is törvényes lemenő örökösnek tekintendő, bár a közfelfogás szerint *törvényes lemenő örökös* elnevezés alatt csupán a vérszerinti leszármazót értik. (K. P. V. 5776/1934.)

149. Örökhagyó a róm. kath. vallást követő felpereseknek örökrészt azzal a feltétellel hagyományozott, ha azok a református vallásra térnek át. A vallásváltoztatás, ha meggyőződésen alapszik, erkölcsileg kifogás alá nem esik, ellenben a *jóerkölcsökbe ütközik* akkor, ha nem meggyőződésből ered, hanem valamely vagyoni előnyhöz való jutás céljából történik. A törvénybe, vagy a jóerkölcsökbe ütköző halasztó feltétel magát a részesítést teszi semmissé, nyilvánvaló ugyanis, hogy az örökhagyó a részesítést feltétel nélkül nem akarta. (K. P. I. 5431/1934.)

150. Az örökhagyó leszármazók hátrahagyásával halt meg s így hátrahagyott házastársát hagyatékában *törvényes örökösödés* meg nem illeti s mert nincs olyan korábbi végrendelet sem, amely őt az örökhagyó hagyatékában részesítette volna, ezért nincs joga örökhagyónak végrendeletét megtámadni. Vele szemben tehát a végrendelet megtámadására irányuló keresetet kereseti jog hiányából el kellett utasítani. (K. P. I. 5715/1934.)

151. A *szóbeli végrendelet* érvényességéhez nem szükséges, hogy a végrendelezésnél jelenlevő tanúk felkért végrendeleti tanúk legyenek, szükséges azonban annak a megállapítása, hogy az örökhagyónak a tanúk előtt tett nyilatkozata nem beszélgetés közben tett egyszerű kijelentés volt, hanem,

hogy az örökgyó azt végrendeletének kívánta tekinteni. A végrendelet érvényességéhez az sem szükséges, hogy a végrendeleti tanuk vallomása egybehangzó legyen, mert a bíróság a tanuvallomások eltérése esetén a tárgyalás és a bizonyítás egész anyagának mérlegelésével állapítja meg a végrendelet lefolyását, illetve a végrendelet érvényességének elbírálásához szükséges tényállást. (K. P. I. 890/1935.) (L. még 44. és 124. sorszámok alatt közölt határozatokat idei 4. sz. 177-178. és 8. sz. 343. oldal.)

152. A már foganatba ment *ajándékozási ügylet* hatálytalanítására az állandó birói gyakorlat szerint nem szolgál okul, ha az ajándékozó szűkös anyagi helyzetbe kerül. Ilyen esetben az ajándékozó csak azt követelheti, hogy a megajándékozott őt az ajándék értéke erejéig ellássa. (Bp. T. III. 8708/1934.) (L. 132. sorszám alatt közölt, a fentiekkel nem mindenben egybehangzó kuriai határozatot idei 9. szám 384. oldal.)

153. A *közvégrendeletnek* nem lényeges kelléke, hogy a végrendeletet készítő közjegyző a végrendeletet személyesen ismerje. Az sem érvényességi kellék, hogy az ügyleti tanuk a végrendeletet személyesen ismerjék. (K. P. I. 1206/1935.)

154. Az 1876. XVI. t. c.-nek az a rendelkezése, mely szerint a végrendeleti tanuknak képességgel kell bírniok annak a bizonyítására, hogy az örökgyó személyében csalás, vagy tévedés nem történt, az anyagi jog körébe eső s a *végrendelet érvényességének* feltételeit megszabó rendelkezés. (K. P. I. 3162/1934.)

155. Örökbefogadó a törvényes leszármazóira tekintet nélkül köthet *örökbefogadási szerződést*. Ez a szerződés azonban az örökbefogadás idejében meglevő törvényes leszármazók köteles részét nem sértheti.

Az örökbefogadási szerződés érvényességéhez az örökbefogadó házastársának hozzájárulása nem szükséges. Ha azonban az örökbefogadás a házastársra jelentős sérelemmel jár, a sérelmet szenvedő házastárs a szerződést megtámadhatja. Ez a jog azonban csak őt illeti meg és az ő jogán a megjelölt alapon a szerződést az örökbefogadó házastárs nem támadhatja meg.

A házasságtörésből származó gyermek az utólagos házassággal való törvényesítésből ki van zárva. Nincs azonban tiltó jogszabály arra vonatkozólag, hogy valaki a házasságon kívül született gyermekét örökbefogadhassa. (K. P. III. 5239/1934.)

Szerkesztői üzenetek.

Általános üzenet. A szerkesztőség felkéri azokat a kir. közjegyzőket, akik részére hagyatéki ügyekben a perreutasítás után tartott újabb tárgyalásért a hagyatéki bíróság, esetleg felfolyamodás következtében a törvényszék díjat állapított meg (természetesen csak azokról az esetekről van szó, amikor az alapeljárás a 60600/1926. I. M. rendelet hatálya alatt ért véget s az új eljárás folytatott le a 6800/1935. I. M. rendelet hatálya alatt) a vonatkozó végzések számát s a költségmegállapítás mérvét a szerkesztőséggel a legsürgősebben közölni sziveskedjenek.

Sch. M. Az 1930: XXXIV. t. c. 56., illetve 21. §-a szerint az a fél, aki szegényjogban részesül, a különélési tanusítvány költségeinek megfizetése alól egyelőre fel van mentve. E törvényhely alapján, ha a fél a tanusítvány költségeire — a törvény által biztosított kedvezmény tudatában — fizetést teljesít, a fizetés tartozatlan fizetésnek nem minősíthető és vissza nem követelhető. Etikail okok utalnak természetesen arra, hogy a közjegyző a felet az igénybevehető kedvezményről világosítsa fel.

Több érdeklődő közjegyzőnek. Megnyugvással közölhetjük, hogy az illetékes kamara az ellen a közjegyző ellen, aki a közjegyzői hatáskörbe tartozó óvás felvételről az ismert és a karban nem tulságos rokonszenvvel fogadott nyilatkozatot tette: eljárást indított s ennek rendjén az illető közjegyzőt az 1886: VII. t. c. 44. §-a alapján megintette. A határozat ugyan még nem jogerős, nem tartjuk azonban valószínűnek, hogy azon indokolt változtatás eszközölhető legyen.

H. B. A 11000/1928. I. M. rendelet 43. §-a szabályozza a közjegyzőknek a hagyatéki bíróság részéről a hagyatéki ügyek elintézése tekintetében való ellenőrzését. Ez a szabályozás teljesen kimerítő s ezen tulmenő ellenőrzést véleményünk szerint sem a hagyatéki bíróság, de legkevésbbé a törvényszéki elnök, aki e vonatkozásban a közjegyzőnek semmi esetre sem felügyeleti hatósága, nem gyakorolhatnak. Véleményünk szerint tehát semmiféle konkrét jogszabályon nem alapszik a járásbirósági ügykezelés megvizsgálását végző törvényszéki elnöknek az a kívánsága, pláne felhívása, hogy a kir. közjegyző a kjö. lajstrom könyvét, vagy annak másolatát s mégkevésbbé a betűsoros mutatót ellenőrzés, vagy átvizsgálás céljából mutassa be. Az ilyen kívánságot nézetünk szerint a kir. közjegyző honorálni nem tartozik annál kevésbbé, mert az ellenőrzés módját és eszközeit a hivatkozott 43. §. a leghatásosabb formákban szabályozta.

M. B. A közleményben irt adatok szerint, különös tekintettel arra, hogy a tárgyalás egyáltalában nem terjeszkedett ki az előre kapott értékekre s a jegyzőkönyvben azok részletezése és értékelése sem foglaltatik s mert az előre kapott értékek kérdése csak a tárgyalás befejezése után a jegyzőkönyv hivatalos folytatásaként lett felemlítve, a 6800/1935. I. M. rendelet 1. §-ának negyedik bekezdésében foglaltak alapján a díjatalány megállapításánál az előre kapott értékek véleményünk szerint sem vehetők figyelembe. Azt is helyesen állapította meg a hagyatéki bíróság, hogy a másod

biróság végzése ellen: az 1894: XVI. t.-c. 124. §. 4-ik bekezdése alapján felül vizsgálati kérelemnek egyáltalában nem s további felfolyamodásnak sincs helye. — A közölt tényállásban azonban újabb adat van arra nézve, hogy a községi jegyző, aki már egyszer az örökhagyó végrendeletét elkészítette négy nappal azután — az elhalálozást alig egy hónappal megelőzően — minden elfogadható indok nélkül reábirta örökhagyót arra, hogy vagyonát még életében ruházza át gyermekeire s ezáltal a vagyont az örökösödési eljárás alól elvonja. Ezen újabban mind nagyobb méretekben előforduló esetekkel szemben a legenergikusabb küzdelem felvétele indokolt s természetesen ennek a küzdelemnek egyetlen radikális eszköze, a magánjogi biztonsággal kapcsolatos kérdéseknek alfája és omegája: a jegyzői magánmunkálatok megszüntetése.

Ö. L. A szombathelyi kamara október hó 20. napján megtartott közgyűlésén elhangzott azzal a felszólalással szemben, hogy a vidéki kamarák elnökei a budapesti kamara tagjaival szemben a vidéki közjegyzők esetleges külön érdekeit és szempontjait igyekezzenek adott esetekben kiemelni: utalni kívánunk mindenekelőtt arra, hogy a budapesti kamarának csak 26 budapesti, ellenben 50 vidéki tagja van s így a vidéki közjegyzők túlsúlya ennél a kamaránál is biztosítva van. Erre azonban szükség sincs, mert a budapesti közjegyzők s a kamara választmánya az esetleges külön budapesti közjegyzői érdekeket mindig tapasztalható tárgyilagossággal alá tudják rendelni és minden esetben alá is rendelik a kar és az intézmény egyetemes érdekeinek. Hogy egy közelfekvő példára mutassunk reá a 6800/1935. I. M. számú rendelet kibocsátása alkalmával is a vidéki közjegyzők köréből igen sok oly tartalmu megjegyzés hangzott el, mintha ez a rendelet csak a budapesti közjegyzők érdekeit szolgálná s a vidéki közjegyzőkre nézve egyenesen káros volna. Azóta azonban a megjegyzések alaptalansága minden vonalon elismerten beigazolást nyert s ezzel az is, hogy a budapesti közjegyzőknek s különösen a budapesti kamarának nincsenek olyan érdekei és szempontjai, amelyeket a vidéki közjegyzők érdekeivel szemben érvényesíteni akarnának, illetve, ha volna ilyen érdek, vagy szempont, van a budapesti közjegyzőkben és a kamarában annyi igazság és kari szolidaritási érzet, hogy a többi közjegyzőkre bármilyen vonatkozásban hátrányt vagy kárt jelentő érdeküket ne érvényesítsék.